

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KEREITI YA 11

PUDUNGWANA 2019

**SESOTHO PUO YA LAPENG – PAMPIRI YA 3
MEMORANTAMO**

MATSHWAO: 100

Memorantamo ena e na le maqephe a 11.

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1****1.1 Ke ne ke sa kgolwe seo ke se bonang ka mahlo a ka.**

- Moqoqong ona mohlalobuwa o lokela ho qoqa ka ketsahalo e ileng ya etsahala kapa seo a se boneng se entseng hore a bue mantse ao.
- **Dikahare:**
  - Mohlahlobua a ka qoqa ka seo a se boneng. E ka ba se setle, se sebe se thabisang kapa se nyahamisang.
  - A bontshe thabo kapa ho nyahama ka seo a se boneng ka mahlo a hae.

[50]**1.2 Nyollo ya ditheko tsa mafura ke Mmuso, e tlisa bofuma setjhabeng**

- Moqoqong ona mohlalobuwa a fane ka maikutlo a nahanisitsweng hantle ka ho nyollwa ha ditheko ke mmuso le bofuma bo aparelang setjhaba.
- **Dikahare:**
  - Mohlahlobuwa a hlakise ho re setjhaba se ameha jwang ke nyollo ena.
  - A ka bontsha boemo ba moruo wa naha le ditlamorao tsa teng.

[50]**1.3 Theleveshene e sitisa baithuti ho ithuta dibuka tsa bona, e boele e ba thuse ka lehlakoreng le leng.**

- Moqoqong ona mohlalobuwa o qoqa ka ditshitiso tse etswang ke theleveshene. A boele a bontshe tse ntle tse etswang ke theleveshene ho a mang a mananeo.
- **Dikahare:**
  - Mohlahlobuwa a bontshe ka moo e senyang nako ya bona ya ho ithuta ka teng.
  - A bontshe bohlokwa ba a mang a mananeo a yona a fanang ka thuto le ho lemosa ka dintho tse mpe tseo ba ka kenang ho tsona.
  - A eletse ka ho hlophisa dinako tsa ho shebella theleveshene ha o le moithuti.

[50]

1.4 Ke nnete tlhomphe le boitshwaro bo botle di isa bokamosong bo tjhabileng.

- Moqoqong ona mohlalobuwa o fana ka maikutlo a hae mabapi le motho ya hlomphe, a bile a itshwere hantle.
- **Dikahare:**
  - Mohlalobuwa a bontshe ka moo kgodiso e ntle e ahang motho ka teng.
  - A bontshe ka moo tlhomphe e sa kgetheng ka teng, e ka lebiswa mothong e moholo, e monyane, jj.
  - A kgothalletse boitshwaro bo botle ka nako tsohle le moputso wa teng.

[50]

1.5 Ho nka karolo dikgethong tsa naha ya heno ke tokelo ya motho e mong le e mong ya phelang ho yona. Dumellana kapa o hanane le mohopolo ona.

- Moqoqong ona mohlalobuwa o kgetha lehlakore, o a dumela ho re moahi e mong le e mong o tshwanela ho nka karolo dikgethong tsa naha, kapa a hanane le seo.
- **Dikahare:**

Ba dumellanang le sehlooho:

- Mohlalobuwa a bontshe bohlokwa ba ho nka karolo dikgethong.
- A ka bontsha ka moo o bang karolo ya tokolloho ka teng ha o kgethile.
- A fane ka mehlala ya ditshebeletso tse fuwang setjhaba ha mokgatlo oo motho a o kgethileng o hlotse dikgetho.
- Le ha oo a o kgethileng o sa kgethwa, o ntse a entse karolo e kgolo bohanyetsing ba mokgatlo o hlotseng.

Ba hananang le sehlooho:

- Mohlalobuwa a ka bontsha ka moo ho se nang thuso ka teng ho ya dikgethong.
- A bontshe ho se tshepahale ha batho ha ba se ba kgethilwe ba le ka sehloohong.
- A fane ka mehlala ya dintho tse nyahamisang batho jwalo ka ditshebeletso tse sa fuweng batho, le tse ding.

[50]

1.6 Letsatsing leo ka utlwisisa nnete ya polelo e reng, Matsoho a ya hlatswana.

- Moqoqong ona mohlalobuwa o fana ka maikutlo a nahanisitsweng hantle ka bophelo bo monate boo batho ba bo phelang ha ba thusana.
- **Dikahare:**
  - Mohlalobuwa a hlakise ntlhakemo ya hae ka mehlala.
  - A fane ka melemo e fumanwang ha batho ba e na le tshebedisanommoho, ba etelana, ba memana matsemeng jj.

[50]

1.7 1.7.1 Setshwantsho: Moqoqo wa mofuta ofe kapa ofe.

- Moqoqong ona mohlahlobuwa o boha setshwantsho, mme a hlalose kapa a phete ka seo a se bonang ka tsela e kgodisang e bileng e hlakisa ditaba hantle.
- Moqoqo ona o ka ngolwa ho tswa lehlakoreng lefe kapa lefe, ho latela moelelo o qholotswang ke setshwantsho maikutlong a hao. **[50]**

1.7.2 Setshwantsho: Moqoqo wa mofuta ofe kapa ofe.

- Moqoqong ona mohlahlobuwa o boha setshwantsho, mme a hlalose kapa a phete ka seo a se bonang ka tsela e kgodisang e bileng e hlakisa ditaba hantle.
- Moqoqo ona o ka ngolwa ho tswa lehlakoreng lefe kapa lefe, ho latela moelelo o qholotswang ke setshwantsho maikutlong a hao. **[50]**

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQQO – SESOTHO PUO YA LAPENG [MATSHWAO A 50]

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang	
DIKAHARE LE MORALO (Tshekatsheko ya sehlooho) tlhophiso ya mehopololele dintlha, kelohlhoko ya baamohedi ba ditaba, maikemisetso le maemo MATSHWAO A 30	Boemo bo hodimo	28–30 - Nehelano e bontshang kutlwisiso e babatsehang ya sehlooho e supang bokgoni bo ikgethang - Mehopolele e bontsha boqhetseke, e phephetsa monahano mme ke e sutsitseng; - e hlophisitswe hantle ka tsela e ikgethang/babatsehang mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	22–24 - Nehelano e ralehleng hantle haholo; - Mehopolele e tsamaellana le sehlooho ka botlalo, e a kgahlisa mme e na le bopaki ba mehopololele e sutsitseng; - e hlophisitswe hantle haholo ka tsela e ikgethang mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	16–18 - Nehelano ke e kgotsofatsang ditlhokeho - Mehopolele e momahane ka tsela e kgotsofatsang le e kgodisang - e hlophisitswe ka tsela e utlwisisehang mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	10–12 - Nehelano e momahane mona le mane - Mehopolele ke e seng ya boiqapelo mme e sa hlakang - Ho na le bopaki bo seng bokae ba tlhophiso le momahano ya mosebetsi	4–6 - Nehelano e tswile lekoteng ho hang - Mehopolele ke e sa tsepamang e dubakaneng - Ha e utlwahale mme dintlha di a phetakakwa - Ha e a hlophiswa ka tshwanelo le momahano ha e yo	
		Boemo bo tlase	25–27 - Nehelano e tswileng matsoho le ha e haelwa ke dintlha tse ikgethang tsa moqoqo o babatsehang - Mehopolele ke e sutsitseng mme e bontsha boqhetseke; - e hlophisitswe hantle ka tsela e bontshang bokgoni mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	19–21 Nehelano e radilweng hantle - Mehopolele ke e loketseng mme e thahasellisang - e hlophisitswe hantle ka tsela e ikgethang mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	13–15 - Nehelano e a kgotsofatsa le ha e sa hlaka mona le mane - Mehopolele e momahane le ho kgodisa ka tsela e mahareng; - ho na le tlhophiso le momahano e itseng ho kenyeditswe le selelekela, mmele le qetelo.	7–8 - Nehelano boholo e tswile lekoteng - Mehopolele ha e a momahana ka tshwanelo mme e a lahlehisa - Nehelano ha e na bopaki ba tlhophiso le momahano	0–3 - Boitoke ha bo yo ba ho arabela sehlooho - Mehopolele e tswile lekoteng ka ho phethahala, ha e a nepahala - Ha e a hlophiswa ka tsepama sehloohong, mme e dubakane
	Makgetha a ho lekanyetsa PUO, SETAELE LE TOKISO YA DIPHOSO Sehlo, rejiisetara, setaele, tlhophiso ke tse lokelang sepheo/ tshusumetso le maemo, kgetho ya mantse, tshebediso ya puo le tlwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto MATSHWAO A 15	Boemo bo hodimo	14–15 - Sehlo, rejiisetara, setaele le, tlhophiso di loketse sepheo ka tsela e babatsehang, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo; - tshebediso ya hae ya puo e a ikgetha, mme e bontsha boitshupo ka tsela e tsotshang - o sebedisitse sehlo se matla mme se susumetsang ka tsela e ikgethang - o batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto - o radilwe ka bokgoni bo tsotshang	11–12 - Sehlo, rejiisetara, setaele le tlhophiso di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo haholo; - tshebediso ya puo e matla mme ho sebedisitse sehlo se loketseng ka nako tsohle; - boholo ba mosebetsi ha o na diphoso tsa tshebediso ya puo le mopeleto - o radilwe hantle ka tshwanelo	8–9 - Sehlo, rejiisetara, setaele le tlhophiso di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo; - tshebediso ya puo ke e loketseng, mme e fetisa moelelo ka tshwanelo - puo ya bonono ke e loketseng mme e sebedisitse ka tshwanelo - O radilwe ka tsela e mahareng feela	5–6 - Sehlo, rejiisetara, setaele le tlhophiso ha di a lokela sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo; - puo e sebedisitse feela ka tsela ya motheo; - sehlo mmoho le moelelo o hlahiswang ke tema ke tse sa lokelang; - ho sebedisitse tlhophiso ya motheo feela	0–3 - Puo e sebedisitse ha se e utlwisisehang; - sehlo, rejiisetara, setaele le tlhophiso ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepheo le maemo; - tshebediso ya tlhophiso e haellang haholo hoo nehelano e sa utlwisisehang
			Boemo bo tlase	13 - Tshebediso ya puo ke e nepahetseng mme e susumetsang sehlo sa tema - e batla e hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto - e radilwe ka bokgoni bo tsotshang	10 - Tshebediso ya puo ke e sefutho mme e loketseng maemo - sehlo ke se matla mme se loketseng - ho na le diphoso tse seng kae tsa puo le tsa mopeleto - e radilwe hantle	7 - Tshebediso ya puo ke e kgotsofatsang le ha ho na le ho sa tsamaellana mona le mane - kakaretso sehlo ke se loketseng le ha puo ya bonono e le e haellang	4 - Puo ke ya motheo feela mme e sebedisitse ka tsela e haellang - popeho ya dipolelo ke e tshwanang e se nang motswako - tlhophiso e haella haholo feela
SEBOPEHO Makgetha a tema: Popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehang MATSHWAO A 5		5 - Kgodiso ya sehlooho ke e babatsehang - katoloso ya dintlha ke e ikgethang - dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e ikgethang	4 - Dintlha ke tse loketseng mme tse hodisang sehlooho - momahano e bopilweng ke e supang bokgoni - dipolelo le diratswana di loketse nehelano mme di fapafapannngwa ka tshwanelo	3 - Dintlha tse loketseng di hodisa sehlooho ka tsela e mahareng - dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e mahareng - moqoqo o ntse o hlahisa moelelo	2 - Tse ding tsa dintlha ke tse utlwahalang - dipolelo le diratswana di na le diphoso - Moqoqo o a utlwisiseha le ha o le diphoso	0–1 - Dintlha tsa bohlokwa di a haella - dipolelo le diratswana tse hlahisitseng ke tse fosahetseng - moqoqo ha o na moelelo o lebelletsweng	
		MATSHWAO	40–50	30–39	20–29	10–19	0–9

KAROLO YA A: MOQOQO

MATSHWAO A SEBEDISWANG HO BONTSHA DIPHOSO HA HO TSHWAUWA MOQOQO SENOTLOLO SA HO TSHWAYA: SEKALA SA HO TSHWAYA MOQOQO MATSHWAO: [50]

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo / dikgutsufatso
Dikahare le Moralo	30	DM =
Puo, Setaele le Tokiso ya diphoso	15	PST =
Sebopeho	5	Seb =
Matshwao ohle	50	

Ditaelo ho motshwayi:

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka sehlooho se le SENG feela karolong ya A.
- Karolo e nngwe le e nngwe e na le ruburiki ya yona.
- Sebedisa diruburiki tseo o di fuweng ho tshwaya tema e nngwe le e nngwe.
- Ha mohlahlobuwa a tswile lekoteng nehelanong etsa tseno tse latelang:
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa dikahare ho ya ka kgato ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao a tshebediso ya puo ho fella kगतong ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao a sebopeho ho fella kगतong ya pele feela.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya ditema

Batshwayi ba etse tse latelang ha ba tshwaya:

Ho sehellwe lentse kapa polelo e fosahetseng mola ho be ho bontshwe mofuta wa phoso ka hodima lentse/polelo ka tshebediso ya matshwao a latelang:

- / bakeng sa ho arola mantse a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arohana;
- -,+ bakeng sa ho kopanya mantse a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
- **Mn** bakeng sa mongolo (orthography) o fosahetseng;
- **Mp** bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
- **Mt** bakeng sa tshebediso e fosahetseng ya matshwao a puo, kapa ho ngotswe letshwao moo le sa hlokeheng teng;
- **P** bakeng sa tshebediso ya puo ka tsela e fosahetseng/e sa amoheleheng kapa eo e seng ya setlwaedi;
- ^ bakeng sa lentse kapa karolwana ya lentse le/e siilweng pakeng tsa mantse a mang;
- // bakeng sa ho qala seratswana se setjha/ho arola diratswana

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANANO

POTSO YA 2

2.1 PUISANO

- Puisano ke tema e ngolwang ho hlahisa puisano e teng pakeng tsa batho ba babedi kapa ho feta.
- Lebitso la sebui le ngolwa ka letsohong le letshehadi la leqephe, le bile le latelwa ke letshwao la kgutlopedi (jk Thabo:).
- Puisano e itshetlehile hodima dintlha tsa mmapa wa monahano.

Dikahare:

- Mohlahlobuwa o hlakisa ntlhakemo ya molaolasephethephethe jk. Kotsi ya ho tloa molao wa tsela ho bakang mafu a sa hlokeheng mebileng, ho kganna tlasa tshusumetso ya tahi le tse ding tse ngata.
- A bontshe ngangisano kapa kutlwisisano pakeng tsa mokganni le molaolasephethephethe.

[25]

2.2 LENGOLO LA SETSWALLE/SETLWAEDI

- Aterese e nngwe, ke ya mongodi, mme e ngolwa ho tloha hodimo bohareng ba leqephe ho ya letsohong le letona.
- E ngolwa ka mokgwa wa boloko, mme e qetella ka letsatsi/mohla, ho tlole mola pele ho letsatsi.
- Ho tlole mola e be ho ngolwa tumedisio ka lehlakoreng le letshehadi.
- Tumedisio e be ya setswalle ho nto tlole mola.
- Seratswana sa selelekela se ba sekgutshwane, mme se omela ditaba feela.
- Mmele wa lengolo o ahwe ka diratswana tse seng kae, mme ke mona moo mongodi a nontshang ditaba tsa hae teng.
- Qetelo ke e kgutshwane e phethelang ditaba. Ha ho hlokehe fane.

Dikahare:

- Mohlahlobuwa a hlokomedise motswala wa hae ka kotsi ya ho tsamaya le bosiu.
- Rejistara e be ya ho kgothalletsa ho tlohela ketso ya mofuta oo.

[25]

2.3 LENANETSAMAISO LE METSOTSO YA KOPANO

- Lenanetsamaiso ke moralo le tlhophiso ya ditaba tse tla tshohlwa kopanong. Hangata lenanetsamaiso le tsamaya le tsebiso ya mohla wa kopano, sebaka le nako eo kopano e tla tshwarwa ka yona. Sebopeho sa lenanetsamaiso la dikopano se a tshwana, mme se akaretsa dintlha tse latelang:

Sebopeho:

1. Pulo ya kopano le kamohelo;
2. Tlhomamiso ya kopano;
3. Mabitso a ba teng le ba siyo;
4. Metsotso ya kopano e fetileng;
5. Tse tswang metsotsong e fetileng;
6. Ditaba tse ntjha tsa letsatsi leo:
  - 6.1 Ho hlokomedisa baithuti ka boitshwaro bo seng botle ka nako ya dithuto.
  - 6.2 Ho hlokomedisana ka ditlamorao tsa ketso tse mpe tse etswang ke bona le ho kopa tshwarelo ho mesuwe le mesuwetsana ya sekolo.
7. Tse ka tlatseletsang;
8. Kgetho ya letsatsi la kopano e latelang;
9. Ho kwala.

(Lenanetsamaiso le metsotso ya kopano di itshetlehe hodima dintlha tsa mmapa wa monahano.)

Metsotso ya kopano:

Metsotso ya kopano ke tlaleho ya ditaba tsa kopano e neng e tshwerwe mme e lokela ho tsamaellana le dintlha tsa lenanetsamaiso.

2.4 NALANE YA BOPHELO BA MOFU/ OBITJHUARI

- Ke mofuta wa tema o ngolwang ka ditaba tsa motho ya seng a hlokahetse.
- Dintlha tse latelang di elwe hloko:
  - Mofu ke mang, batswadi ba hae ke bo mang, ke wa bokae;
  - O hlahile neng (letsatsi, kgwedi le selemo);
  - O hlahetse kae (lebitso la sebaka e seng sepetlele);
  - Kgolo ya mofu, ho kenyelletswa le tsa dikolo;
  - Tsa mosebetsi le dikatleho tsa hae;
  - Tsa lenyalo;
  - Sesosa sa lefu le bao a ba siyang;
  - Seboko sa mofu.

[25]

2.5 LENGOLO LA SEMMUSO

- Aterese ya mongodi e tloha bohareng e ya letsohong le letona, ho tlole mola ho ngolwe mohla;
- Aterese ya moamohedi e qale boemong ba ya ngollwang jk. Mosuwe/ Mosuwetsana, mme yona e ka lehlakoreng le letshehadi;;
- Tumedisano ke ya semmuso, e ngolwa e le Monghadi/Mofumahadi/ Mofumahatsana;
- Sehlooho sa ditaba se ngolwe ka mongolo o moholo kapa se sehellwe;
- Ditaba di tobe ntlha ya ho kopa tshwarelo ka ho foswa ke diteko le mesebetsi e meng ya hae;
- Qetello ke ya semmuso, e nang le lebitso le fane di latelwe ke sikinetjhara/motekeno.

[25]

2.6 PUO

- Ke tema e reretsweng ho mamelwa mohla monene ke letshwele la batho.
- E ka nna ya ba le metlae kapa qotso e tla hokahana le puo.
- Mohlahlobuwa a hlophise le ho latellisa dintlha ka boqhetseke hore puo e phalle.

Dikahare:

- sebui se itsebise, se lebohe ho fumantshwa monyetla;
- ho utlwahale sepheo sa ho fana ka puo;
- kgothalletso ya ho nka karolo dipapading le mminong
- molemo wa ho nka karolo dipapading le mminong, le ho hlompha mesuwe le mesuwetsana ba sa le bale ho hlompha batswadi ba bona. **[25]**

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B (25 x 2): 50

MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO – SESOTHO PUO YA LAPENG [MATSHWAO A 25]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO Tshekatsheko ya sehlooho le mehopolu Tlhophiso ya mehopolu Kelohlolo ya maikemisetso, baamohedi ba ditaba, le maemo MATSHWAO A 15	13–15 - Nehelano e babatsehang ya sehlooho e supang bokgoni bo ikgethang - Mehopolu e matla e butswitseng - Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema - Nehelano ha e kgere e tsepame sehloohong - Mehopolu le dikahare ke tse momahaneng - Dintlha tsohle di tshehetsa sehlooho mme di hlahositswe ka botebo - Sebopeho ke se nepahetseng	10–12 - Nehelano e ntle haholo e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema - Nehelano ha e kgere e tsepame sehloohong - Mehopolu le dikahare ke tse momahaneng, tse hlahositsweng ka botebo, mme dintlha di tshehetsa sehlooho - Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa	7–9 - Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema - Nehelano ha e a tsepama sehloohong ka ho phethahala ho na le ho kgera ho itseng - Mehopolu le dikahare di na le momahano e amohelhang - Ke dintlha tse itseng feela tse tshehetsang sehlooho - Ka kakaretso sebopeho ke se loketseng empa se nang le diphoso tse itseng	4–6 - Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema - Nehelano e na le tsepamo e itseng feela sehloohong empa e a kgera - Mehopolu le dikahare ha se ka mehla di momahaneng - Sehlooho se tshehetswa ke dintlha tse itseng feela - Sebopeho se fofo feela, mme se na le bohloka bo boholo	0–3 - Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema - moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo - Mehopolu le dikahare ha di na momahano - Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshehetsang sehlooho - Ha ho na boiteko bo entsweng ho sebedisa sebopeho se nepahetseng
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo. Tshebediso ya puo, tlhwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantswa, matshwao a ho bala le mopeleto MATSHWAO A 10	9–10 - Sehalo, rejistara, setaele, le tlotlontswe di loketse ka ho fetisisa maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo - Tshebedisano ya puo e nepahetse e bile e bopehile hantle - Nehelano ha e na diphoso	7–8 - Sehalo, rejistara setaele, le tlotlontswe di loketse ka ho fetisisa maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo - Ka kakaretso tshebediso ya puo ke e nepahetseng e bileng e bopehile hantle - Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo - Nehelano boholo ha e na diphoso	5–6 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo - Nehelano e na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo - Tshebediso ya tlotlontswe ke e lekaneng - Diphoso ha se tse nyotobetsang moelelo	3–4 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hantle - Tshebediso ya puo e fosahetse e bile e tletse diphoso tse ngata - Tshebediso e seng kae ya tlotlontswe - Moelelo o nyotobetse	0–2 - Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo - Nehelano e tletse diphoso e dubakane - Tlotlontswe ha e dumellane le maemo - Moelelo o nyotobetse haholo
MATSHWAO	20–25	15–19	10–14	5–9	0–4

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANANO TSE TELELE**SENOTLOLO SA HO TSHWAYA:****SEKALA SA HO TSHWAYA DITEMA TSA KGOKAHANANO****MATSHWAO: [25]**

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo / dikgutsufatso
Dikahare le Moralo ke Sebopelo	15	DMS =
Puo, Setaele le Tokiso ya diphoso	10	PST =
Matshwao ohle	25	

Ditaelo ho motshwayi:

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka dihlooho tse PEDI karolong ena.
- Karolo e nngwe le e nngwe e na le ruburiki ya yona.
- Sebedisa diruburiki tseo o di fuweng ho tshwaya tema e nngwe le e nngwe.
- Ha mohlahlobuwa a tswile lekoteng nehelanong etsa tsena tse latelang:
  - Mohlahlobuwa a Abelwe matshwao bakeng sa dikahare ho ya ka kgato ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a Abelwe matshwao a tshebediso ya puo ho fella kgatong ya pele feela.
  - Mohlahlobuwa a Abelwe matshwao a sebopelo ho fella kgatong ya pele feela.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya ditema

Batshwayi ba etse tse latelang ha ba tshwaya:

Ho sehellwe lentswe kapa polelo e fosahetseng mola ho be ho bontshwe mofuta wa phoso ka thoko ka tshebediso ya matshwao a latelang:

- / bakeng sa ho arola mantswa a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arolwa;
- -,+ bakeng sa ho kopanya mantswa a arotsweng empa a ngolwa a kopane;
- **Mn** bakeng sa mongolo (Orthography) o fosahetseng;
- **Mp** bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
- **Mt** bakeng sa tshebediso e fosahetseng ya matshwao a puo, kapa ho ngotswe letshwao moo le sa hlokeheng teng;
- **P** bakeng sa tshebediso ya puo ka tsela e fosahetseng / e sa amoheleheng kapa eo e seng ya setiwaedi;
- ^ bakeng sa lentswe kapa karolwana ya lentswe le / e siilweng pakeng tsa mantswa a mang.
- // bakeng sa ho qala seratswana se setjha.

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B (25 x 2): 50**MATSHWAO OHLE A PAMPURI ENA: 100**